

Riktlinjer

Dödsboanmälan och dödsboförvaltning

Dokumenttyp Riktlinje	Dokumentnamn Riktlinje för dödsboanmälningar och dödsboförvaltning	Fastställd/upprättad 2022-09-07 § 148	Beslutsinstans KS	Giltighetstid Tillsvidare
Dokumentansvarig Kommunchef	Version 1.0	Senast reviderad	Dokumentinformation Dnr Ks 2022/397	Detta dokument gäller för Politik och förvaltning

Innehåll

Socialtjänstens ansvar	1
Dödsboanmälan	1
Förutsättningar för dödsboanmälan	1
Utredning inleds	1
Socialnämnden gör en dödsboanmälan	1
Dödsboanmälan i stället för en bouppteckning	2
När kan man göra en dödsboanmälan?	2
När kan man inte göra en dödsboanmälan?	2
Boutredning	2
Tillgångarnas värde	3
Uppgifter som måste stå i en dödsboanmälan	3
Tidsfrist	3
Skatteverket tar emot och förvarar dödsboanmälningar	4
Bouppteckning efter en dödsboanmälan	4
Begäran om bouppteckning	4
Tidsfrist	4
Dödsboförvaltning	5

Socialtjänstens ansvar

En dödsboanmälan är en förenklad form av bouppteckning och görs när det saknas medel i dödsboet.

Dödsboanmälan kan även komma i fråga även när det finns efterlevande arvingar men det är enbart socialnämnden som kan göra en dödsboanmälan till skatteverket. (Se 20 kap. 1 § 2 stycket och 8 a § samma kapitel ärvdabalken).

Ett beslut om dödsboanmälan kan inte överklagas. Dödsboanmälan görs av socialnämndens utredare till Skatteverket på blankett SKV4601. Situationen när en dödsboanmälan kan upprättas är när följande tre kriterier gemensamt är uppfyllda.

Dödsboanmälan

När en person har avlidit ska dödsbodelägare lämna in en bouppteckning till Skatteverket inom tre månader efter dödsdagen.

Om det inte finns fast egendom eller tomträtt i boet och den avlidnes tillgångar enbart täcker begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet, kan bouppteckningen enligt 20 kap. 8a § ersättas med en dödsboanmälan hos Skatteverket. En skriftlig dödsboanmälan upprättas då av socialtjänsten.

Förutsättningar för dödsboanmälan

Dödsboanmälan upprättas om den avlidnes tillgångar inte täcker annat än begravningskostnader och övriga utgifter med anledning av dödsfallet. Det ska kunna konstateras utan en allt för omfattande utredning om förutsättningar föreligger för anmälan. Vid tveksamhet om det föreligger förutsättningar för dödsboanmälan bör de anhöriga uppmanas att göra en bouppteckning. En dödsboanmälan sker heller inte när det förekommer komplicerade värderingsfrågor. Exempelvis bör dödsboanmälan användas med försiktighet när efterlevande makes tillgångar och ekonomiska förhållanden nämnvärt skiljer sig från den avlidnes. Om det finns äktenskapsförord eller testamente är detta också en anledning till vaksamhet.

Utredning inleds

En utredning om dödsboanmälan kan starta på olika sätt. Det normala är att en delägare anmäler till socialtjänsten att det kan finnas förutsättningar för en dödsboanmälan. Socialtjänsten är då skyldig att göra en utredning enligt nedan. Det förekommer även att socialtjänsten under en provisorisk förvaltning av ett dödsbo enligt 18 kap. 2 § Ärvdabalken, finner att förutsättningarna för dödsboanmälan är uppfyllda. Socialtjänsten är då oförhindrad att göra en sådan anmälan på eget initiativ.

Socialnämnden gör en dödsboanmälan

Det är bara kommunernas socialnämnder som får göra en dödsboanmälan enligt 20 kap 8 a § Ärvdabalken, ”Räcker den dödes tillgångar eller, när han efterlämnar make, tillgångarna jämte

hans andel i makens giftorättsgods inte till annat än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet och omfattar tillgångarna inte fast egendom eller tomträtt, behöver bouppteckning inte förrättas, om dödsboanmälan görs till Skatteverket av socialnämnden.” Det är socialnämnden som ska pröva om det finns förutsättningar för att göra en dödsboanmälan.

Dödsboanmälan i stället för en bouppteckning

Ibland kan en dödsboanmälan ersätta en bouppteckning. Handläggare inom Individ och familjeomsorgen tillser att en dödsboanmälan upprättas.

Det finns ingen skyldighet att utnyttja möjligheten. Man kan alltid välja att förrätta en bouppteckning i stället för att göra en dödsboanmälan.

Att socialnämnden redan har gjort en dödsboanmälan och lämnat den till Skatteverket hindrar inte att en bouppteckning senare förrättas och registreras av Skatteverket.

När kan man göra en dödsboanmälan?

Man kan göra en dödsboanmälan om den avlidnas tillgångar inte räcker till mer än begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet. Om den avlidna var gift räknar man även med hans eventuella andel i den efterlevande makens eller makans giftorättsgods till tillgångarna (20 kap. 1 § andra stycket och 8 a § första stycket Ärvda balken).

När kan man inte göra en dödsboanmälan?

En dödsboanmälan kan inte göras om tillgångarna överstiger kostnaderna för begravning m.m., eller om den avlidna ägde fast egendom eller tomträtt (20 kap. 8 a § första stycket Ärvdabalken).

Boutredning

När ett ärende om dödsboanmälan aktualiseras behöver uppgifter om den avlidnes situation inhämtas. Uppgifter ska även inhämtas om den som gör anmälan och vilka som är dödsbodelägare.

Om förutsättningar för dödsboanmälan bedöms föreligga är huvudregeln att tillsammans med anhörig göra ett hembesök i den avlidnes bostad för att besiktiga egendomen samt ta del av handlingar som rör förhållandena i boet. Uppgifter om den avlidnes tillgångar vid dödsdagen och eventuella framtida inkomster inhämtas.

Vid hembesöket ska boets värde uppskattas genom en värdering av bohaget. Normalt lösöre värderas för sig. Lösöre av ekonomiskt värde utöver det vanligen förekommande i ett ordinarie hem värderas och antecknas separat, exempelvis smycken, antikviteter, konst och äkta mattor. Värderingen av inventarierna förs in i ett protokoll och undertecknas av samtliga närvarande.

Vidare inhämtas uppgifter om det finns efterlämnade handlingar såsom lönebesked, pension, semesterersättning, banktillgodohavande, livförsäkring, testamente, äktenskapsförord, deklARATIONER, skuldebrev, försäkringar, andel i oskiftat bo eller handelsbolag.

Tillgångarnas värde

Värdering ska göras enligt samma principer som vid bouppteckning, d.v.s. tillgångarna ska värderas enligt Skatteverkets regler om bouppteckning. Det är det sammanlagda värdet av tillgångarna som gäller, avdrag för skulder får inte göras. Se vidare Handledning vid bouppteckningsärenden m.m. 2013 (SKV 460) samt 12 kap. 2 § Äktenskapsbalken.

Uppgifter som måste stå i en dödsboanmälan

Dödsboanmälan lämnas skriftligen på avsedd blankett till Skatteverket. Dödsbodelägars namn och bostadsadress ska anges i den mån uppgifter kan inhämtas utan att det tar för lång tid. Om handläggaren misstänker att delägarförteckningen inte är fullständig, ska det göras en anmärkning om det.

Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska alltid rekvireras.

Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsdagen och förvaras hos Skatteverket. Skatteverket granskar anmälan i formellt avseende men kontrollerar inte riktigheten i socialtjänstens bedömning.

Skatteverket kan inte förelägga socialtjänsten att komplettera eller rätta en dödsboanmälan än i detta formella hänseende. Socialnämnden ska anteckna den avlidnas

- namn
- personnummer
- adress
- dödsdag.

I en dödsboanmälan ska även dödsbodelägarnas namn och adresser anges om socialnämnden kan ta fram dessa uppgifter utan att det tar för lång tid.

En behörig företrädare för socialnämnden ska intyga att det finns förutsättningar för att göra en dödsboanmälan och skriva under dödsboanmälan.

Tidsfrist

En dödsboanmälan bör göras inom två månader från dödsfallet (20 kap. 8 a § andra stycket Ärvdabalken). Socialnämnden kan göra en dödsboanmälan även efter denna tid, om den anser att det är lämpligt.

Skatteverket tar emot och förvarar dödsboanmälningar

Skatteverket tar emot och förvarar dödsboanmälningar och lämnar ut kopior av dessa om någon begär det.

Skatteverket ska inte granska innehållet i en dödsboanmälan. Till skillnad från vad som gäller för bouppteckningar fattar inte Skatteverket något beslut om att registrera en dödsboanmälan.

Om inte någon behörig person på socialnämnden har skrivit under en dödsboanmälan finns ingen formell dödsboanmälan. Fram till dess att en korrekt dödsboanmälan lämnats in till Skatteverket står bouppteckningsskyldigheten kvar.

Om en socialnämnd upptäcker att det finns ett fel i en dödsboanmälan och skickar in en ny dödsboanmälan ska Skatteverket även ta emot den nya för förvaring.

Bouppteckning efter en dödsboanmälan

I vissa fall ska en bouppteckningsförrättning hållas och en bouppteckning lämnas till Skatteverket trots att en dödsboanmälan har gjorts (20 kap. 8 a § tredje stycket Ärvdabalken). Så ska ske om någon av följande förutsättningar är uppfyllda:

- En ny tillgång blir känd och den medför att förutsättningarna för en dödsboanmälan inte längre finns.
- En dödsbodelägare eller någon annan vars rätt kan påverkas av att en bouppteckning inte förrättas begär att en bouppteckning ska förrättas och ställer samtidigt en säkerhet för bouppteckningskostnaderna.

Begäran om bouppteckning

En begäran om en bouppteckning av en dödsbodelägare eller någon annan vars rätt kan påverkas om en bouppteckning inte förrättas, bör i första hand riktas mot den som efter en sådan begäran kan komma att bli ansvarig för att en bouppteckning görs. Om det inte skulle leda till något resultat kan den som vill att en bouppteckning ska förrättas anmäla detta till Skatteverket som då ska pröva om det finns en bouppteckningsskyldighet och i sådant fall bevaka att en bouppteckning lämnas in.

Skatteverket ska pröva om den som framställer en begäran är behörig att begära bouppteckning och om Skatteverket kan godta den ställda säkerheten. Om den som anmäler är en dödsbodelägare är hen i princip alltid behörig. Om Skatteverket finner att en bouppteckning ska förrättas får verket från fall till fall bedöma vilken åtgärd som ska vidtas.

Tidsfrist

En bouppteckning som följer efter en dödsboanmälan ska förrättas senast inom tre månader efter det att den nya tillgången blivit känd eller begäran om bouppteckning gjordes och säkerhet ställdes (20 kap. 8 a § tredje stycket Ärvda balken). Skatteverket kan ge anstånd med att förrätta bouppteckningen.

Dödsboförvaltning

Enligt ärvdabalken gäller följande i fråga om dödsboförvaltning (se 18 kap 2 § Ärvdabalken).

Finns det inte någon som kan ta hand om den dödes egendom, ska medlem av hushållet som den döde tillhörde, hyresvärd eller annan som är närmast, ta hand om egendomen samt tillkalla delägare eller anmäla dödsfallet till socialnämnden.

Om en avlidens persons tillgångar inte kan tas om hand av en dödsbodelägare så tillkommer det i sista hand på socialnämnden att ta hand om tillgångarna.

För kostnaderna för dödsboförvaltningen har kommunen rätt till ersättning av dödsboet. Nedan ges en lista över huvudsakliga frågor och åtgärder som socialnämnden bör överväga och genomföra vid sin dödsboförvaltning:

- Behöver akuta åtgärder vidtas – t.ex. låsa hus, stänga av vatten, mata hunden m.m.?
- Finns någon arvinge som kan hittas namn och adress till? – Begär dödsfallsintyg och släktskapsutredning från skatteverket.
- Stoppa eventuella autogiron.
- Kartlägg vilka tillgångar som finns i dödsboet. – Kontakta banker, skatteverket och eventuella fordringsägare.
- Om medel saknas kontakta fordringsägare för räkningar och begär anstånd med betalningen – förklara att medel saknas och att boutredning/dödsboanmälan ska göras.
- Ordna med begravning. Begravningskostnader täcks i första hand av tillgångarna i dödsboet. Om dödsboet saknar tillgångar helt eller delvis, bör socialnämnden ge ekonomiskt bistånd som möjliggör en värdig begravning. (se riktlinjer ekonomiskt bistånd) Hänsyn bör tas till allmänt vedertagna begravningstraditioner och i förekommande fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning ska ordnas. Den avlidnes önskemål beträffande formerna för begravningen bör respekteras, om kostnaden är skälig.
- Ska dödsboanmälan eller bouppteckning upprättas? Dödsboanmälan kan göras när det inte finns några tillgångar i boet och bouppteckning ska göras när det finns tillgångar eller i övrigt en dödsboanmälan inte kan upprättas (se nedan).
- Kontakta kammarkollegiet i det fall att allmänna arvsfonden ska ärva enligt 5 kap 1 § Ärvda balken (Kammarkollegiet utser sedan en god man/boutredningsman)